

REGERINGEN

Dokid 31211

Regeringsbeslut 5

2010-12-02

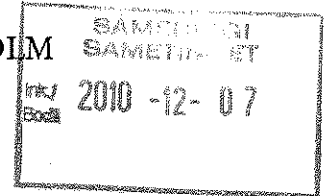
Jo2010/3528

Jordbruksdepartementet

Forskningsrådet för miljö, areella näringar
och samhällsbyggande

Box 1206

111 82 STOCKHOLM

#KI PAKA. SPE
IIA.MEN

Uppdrag om ett nationellt samiskt forskningsprogram

Regeringens beslut

Regeringen beslutar att uppdra till Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande, Vetenskapsrådet och Forskningsrådet för arbetsliv och socialvetenskap att i samverkan utforma och utlysa ett tvärvetenskapligt forskningsprogram omfattande den samiska ursprungsbefolkningen, samerelaterade verksamheter och hälsa, arbets- och livsvillkor. Samverkan med andra finansiärer av samerelaterade forskningsprojekt bör eftersträvas. Samråd bör ske med representanter för det samiska samhället.

De samiska frågorna har en nordisk dimension varför samverkan även bör sökas med relevanta forskningsfinansiärer i Norden.

Regeringen uppdrar till Formas att samordna uppdraget. En första utlysning bör kunna ske våren 2011. Finansiering av forskningsprogrammet ska ske inom befintliga ramar för respektive forskningsråds anslag. Programmet löper under fyra år och ska därefter utvärderas.

Ärendet

De samiska förhållandena skiljer sig i många avseenden från det övriga samhället. Hit hör till exempel samernas status som enda urfolk i nordvästra Europa. Samerna befolkar flera länder och utgör samtidigt minoritetsgrupper i de olika länderna, vilket påverkat deras möjligheter att utveckla ett eget närings- och samhällsliv.

Formas redovisade i mars 2006 ett uppdrag om en kunskapsöversikt över forskning om hållbar rennäring och övrig samerelaterad forskning. Rapporten pekade på behovet av en bättre samordning av den samerelaterade forskningen mellan såväl berörda forskningsfinansiärer som forskningsutförare. Vidare framhölls att ett nationellt program för

coll/BS

Postadress
103 33 Stockholm

Telefonväxel
08-405 10 00

E-post: registrator@agriculture.ministry.se

Besöksadress
Fredsgatan 8

Telefax
08-20 64 96

Telex
156 81 MINAGRI S

samerelaterad forskning bör övervägas eftersom behov av att utveckla starka forskningsmiljöer inom området ansågs föreligga.

Sametinget pekade i sin kunskapsstrategi inför forskningspropositionen 2008 på ett antal forskningsbehov för det samiska samhället. Sametinget framhöll att det är av yttersta vikt att regeringen i den forskningspolitiska propositionen formulerar en strategi för samerelaterad forskning.

I regeringens proposition ”Ett lyft för forskning och innovation” (2008/09:50) tas behovet av forskning kring rennäring och övrig same-relaterad forskning upp, och regeringen bedömde att ett nationellt program för samerelaterad forskning bör övervägas.

Skälen för regeringens beslut

Svensk samepolitik vilar på internationella och nationella regler vilket innebär att myndigheter ska göra det möjligt för den samiska folkgruppen att utveckla sitt språk, sin kultur och sitt organisations- och näringsliv. Denna politik ska formas i samverkan med samerna.

Samerna har en lång sammanhängande historisk anknytning till de områden där de bor och denna anknytning går tillbaka till tiden före nationalstatens bildande.

Sveriges riksdag uttalade 1977 att samerna är en etnisk minoritet i Sverige, som i egenskap av ursprunglig befolkning i sitt eget land intar en särställning (prop. 1976/77:80, bet. 1976/77:KrU43 s. 4, rskr. 1976/77:289). Samerna utgör ett urfolk i landet med rätt till självbestämmande i frågor som rör samer och samisk kultur. I de fall där självbestämmande inte kan bli aktuellt kan medbestämmande vara ett alternativ. Samerna är en nationell minoritet som ska beredas skydd och stöd enligt Europarådets ramkonvention om skydd för nationella minoriteter. Som ursprungsfolk har samerna även folkrättsliga krav på en kulturell särbehandling.

Generellt råder det stor brist på kunskap om samer och deras levnadsförhållanden i majoritetssamhällena, inte minst i Sverige. Uppdelningen i flera länder innebär både en diversifiering av förhållandena och att kunskapen om samer genereras i flera länder och blir mer splittrad och svår att få tag på bland annat för samerna själva. Strukturen inom det samiska samhället, till exempel uppdelningen i renägande kontra övriga samer, liksom dess konsekvenser, är också i stort sett helt okänd utanför det samiska samhället och endast till begränsad del känd inom det.

Klimat- och sårbarhetsutredningen (SOU 2007:60) sammanfattade förväntade problem för rennäringen med anledning av klimatförändringar med att förutsättningarna för att bedriva rennäring i Sverige

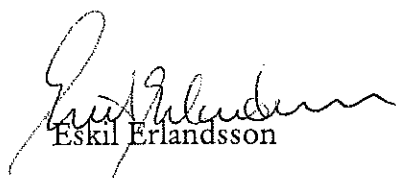
kommer allvarligt att påverkas av dessa. Rennäringens framtid utpekades som ett av de mest utsatta områdena. Den allvarligaste konsekvensen kan vara att den samiska kulturen hotas om förutsättningarna för att bedriva renskötsel försämras.

I sitt uppdrag om en kunskapsöversikt över samerelaterad forskning pekar Formas på att kunskapsnivån är låg vad gäller samernas hälsosituation och livsvillkor.

Den akademiska forskningen har under lång tid tillbaka beaktat samernas språk, kultur och samhälle. Det finns många aktörer som på olika sätt är delaktiga i och berörda av forskning med samisk tematik. Den komplexa struktur som den samiska forskningen utgör innefattar många olika områden. Med undantag för rennäringens forskning finns i dag en begränsad utvecklad samordning mellan olika delområden som rör finansiering och utförande av samiska forskningsprojekt.

Regeringen anser därför bland annat, mot bakgrund av den status som samerna har som ursprungsbefolkning, att ett tvärvetenskapligt samiskt forskningsprogram bör tas fram i samverkan mellan Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggnad, Vetenskapsrådet och Forskningsrådet för arbetsliv och socialvetenskap.

På regeringens vägnar

Eskil Erlandsson

Stefan Källman

Likalydande till

Vetenskapsrådet
Forskningsrådet för arbetsliv och socialvetenskap

Kopia till

Sametinget